

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Tyrnävän kunta	Vesa-Matti Matinelli	teija.eskola@tyrnava.fi	12.12.2017	Sosiaali- ja terveyslautakunta

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

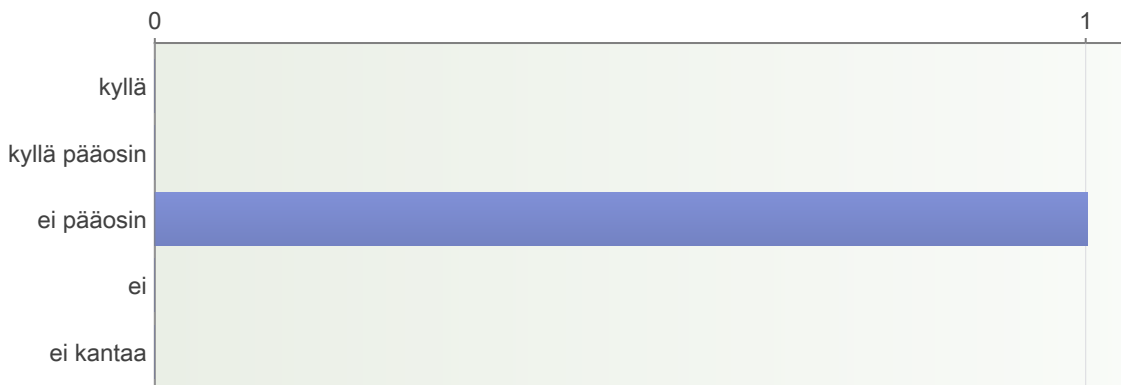
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen saatavuudelle ei todennäköisesti tule tapahtumaan suuria muutoksia Oulun seudun kunnissa nykytilaan verrattuna. Lähikunnissa ei todennäköisesti ole houkuttavuutta uusien tuottajien toimipisteiden perustamiseen. Kaupungissa palvelupisteiden määrä tulisi todennäköisesti kasvamaan. Kaupungissa työssäkäyvien palveluvalikoimaan ehdotettu malli tulisi todennäköisesti tuomaan lisää laajuutta, mutta tämä väestöryhmä on yleisesti terveempää ja palveluja vähemmän tarvitsevaa. Kunnan lapsiperheiden ja ikääntyneen väestön on mm. heikosti toimivan julkisen liikenteen vuoksi vaikeaa hakea palvelujaan kaupungista ja valinnanvapauden osalta heidän osaltaan ei koidu muutoksia nykytilaan verraten. Hyvinvoivan ja terveen väestön palveluihin todennäköisesti kohdistuu valinnanvapauden ja siitä mahdollisesti seuraavan palvelujen lisääntyvän käytön myötä entistä enemmän kysyntää ja kustannuksia. Näin ollen uudistuksesta lopulta koitua vaikutus voi olla jopa taloudellisten paineiden aiheuttama palveluihin huonosti pääsevän väestöosan palvelujen saatavuuden ja laadun heikkeneminen. Palvelutuotanto pirstoutuu maakuntien tosiasiallisen ohjauksen ulkopuolelle ja eri palveluihin syntyy asiakkaan näkökulmasta nykyiseen verrattuna uusia rajapintoja. Valinnanvapausmalli on kokonaisuutena vaikeaselkoinen ja edellyttää asiakkaalta kykyä arvioida omaa palveluntarvetta, verrata sitä tarjolla oleviin palveluvaihtoehtoihin ja hakeutua palveluihin. Malli ei sovellu kaikille asiakasryhmille ja voi päinvastoin lisätä eikä vähentää hyvinvointi- ja terveyseroja.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

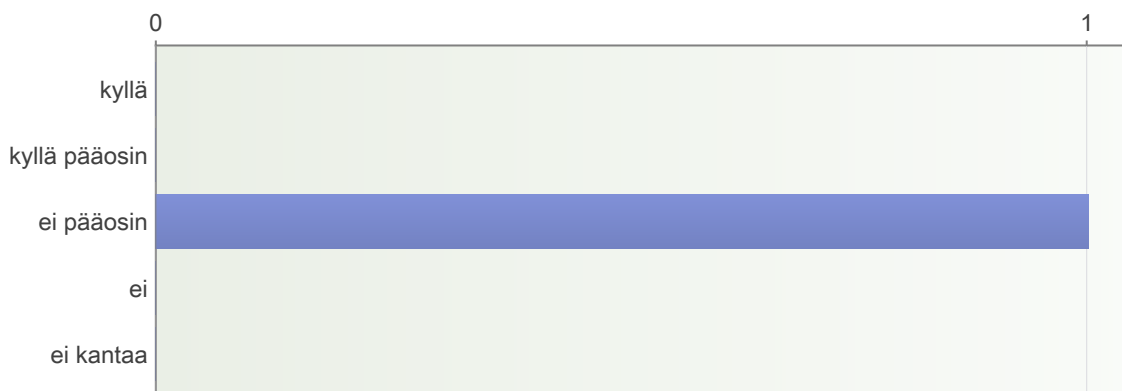
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. Esitetty järjestelmä luo monimutkaisen ja monitahoisen palvelurakenteen, jossa asiakkaan tai potilaan on vaikea hahmottaa kokonaisuutta. Palveluja tyypillisesti eniten tarvitseva asiakasryhmä on jo nyt usein täysin ammattilaisten ohjauksen varassa palveluihin ohjautuessaan eikä ole realistista odottaa, että he kykenisivät entistä monimutkaisemmassa mallissa itsenäisesti tekemään haluamiaan tai terveyttään edistäviä valintoja. Palvelujen valinnan tueksi ei tässä vaiheessa ole olemassa mitään työkaluja tai esimerkiksi laatumittareita ja tässä vaiheessa valveutuneenkaan asiakkaan on mahdotonta tehdä päätös, joka perustuu muulle kuin mielikuvatasoiselle tiedolle eri palveluntarjoajista. Valinnanvapaus voikin johtaa epätarkoituksenmukaisiin valintoihin.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

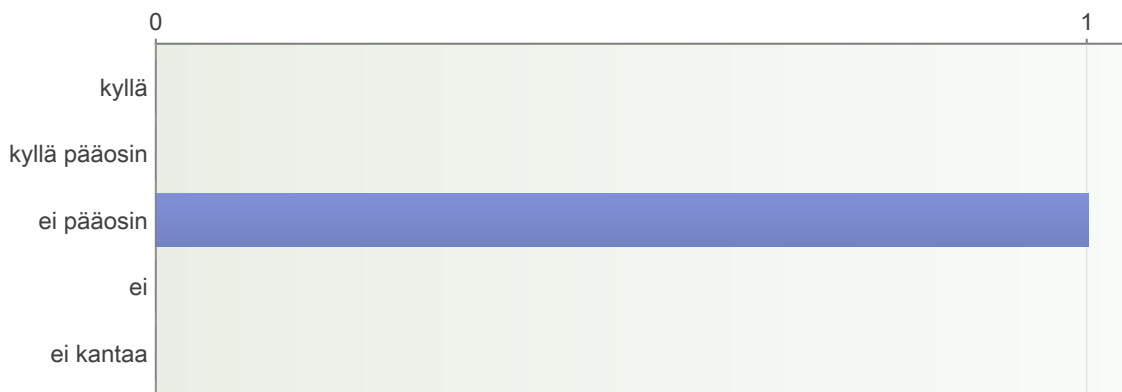
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa asiakkaalle asuinpaikasta ja – alueesta riippuen monipuolisen mahdollisuuden hakeutua palveluun, mutta nykyisellään käytävissä olevan palveluja, niiden eroja tai niiden laatua kuvaavan tiedon varassa asiantuntijankaan ei ole aina helppoa valita asiakkaalle nimenomaan hänen tilanteeseensa parhaiten sopivaa palvelua.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

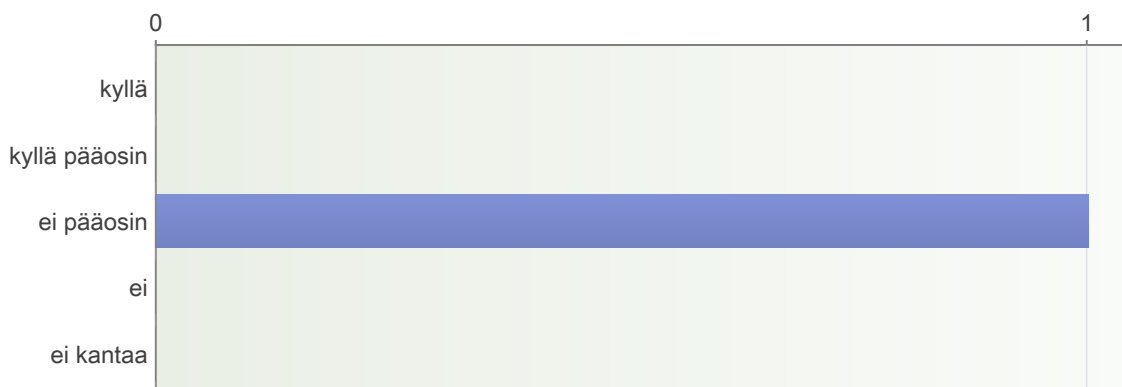
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laaja-alaisten palvelutarpeiden kyseessä ollen korostuvat edellä mainitut ongelmat järjestelmän monimutkaisuudessa, mahdollisessa päällekkäisyydessä ja jäljempänä mainitut mahdollisesti odotettavissa olevat ongelmat palvelujen integraatiossa.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

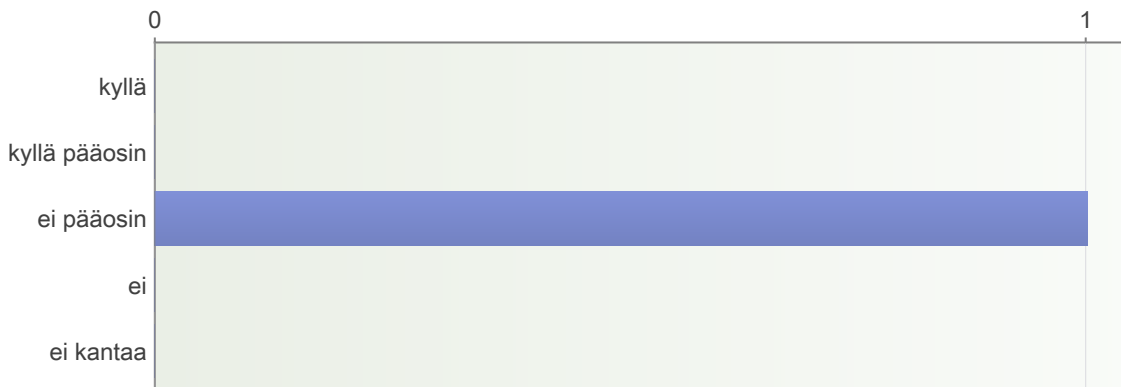
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskusten toiminta voisi tuottaa hyötyä sosiaali- ja terveyspalvelujen integraation kannalta. Kuitenkin uudessa lakiesityksessä sosiaalipalvelujen osuus näissä keskuksissa jää vähäiseksi. Laajemmin käsitettynä palvelujen integroitumisen onnistuminen riippuu vahvasti maakuntien valitsemista organisaatorakenteista, toimintamalleista ja erityisen vahvasti myös tietojärjestelmien kehittämisestä ja tiedonkulusta organisaatioiden sisällä ja välillä. Integraatio on ongelmallista erityisesti useita palveluja samanaikaisesti tarvitsevien asiakkaiden kohdalla, koska palvelut hajautuvat eri toimijoille. Paljon palveluita tarvitsevat asiakkaat voivat pudota sosiaali- ja terveyspalvelujen väliin. Lakiesitys määrittelee tarjottavaksi määrätyt palvelut nykyisellään tarpeettoman tiukasti. Maakunnille tulisi jättää laajempi mahdollisuus määritellä palvelujen kokonaisuutta siten, että riittävät ja sopivasti yhteen toimivat, esimerkiksi tietyn vaikuttavuus- ja laatustandarditason täyttävät palvelut voidaan järjestää kullekin alueelle sopivimmalla tavalla.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

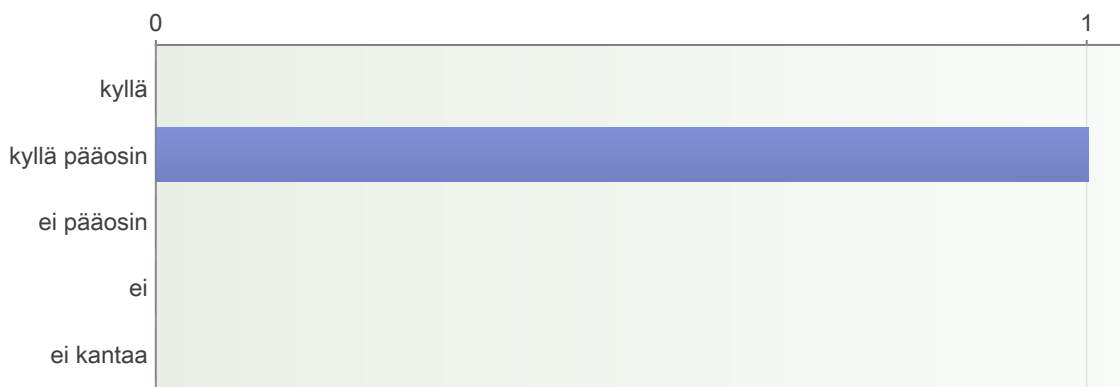
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnista riippuen valmistelua on toteutettu vaihtelevasti. Pohjois-Pohjanmaalla valmisteluhanke on ollut käynnissä maakuntaudistushankkeen alusta lähtien ja tuottanut kuntien hyväksymän loppuraportin valmistelutyöstä. Palvelujen järjestäminen riippuu vahvasti myös valtion ohjauksesta ja järjestämisvastuun onnistunut toteuttaminen riippuu myös tästä ohjauksesta.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

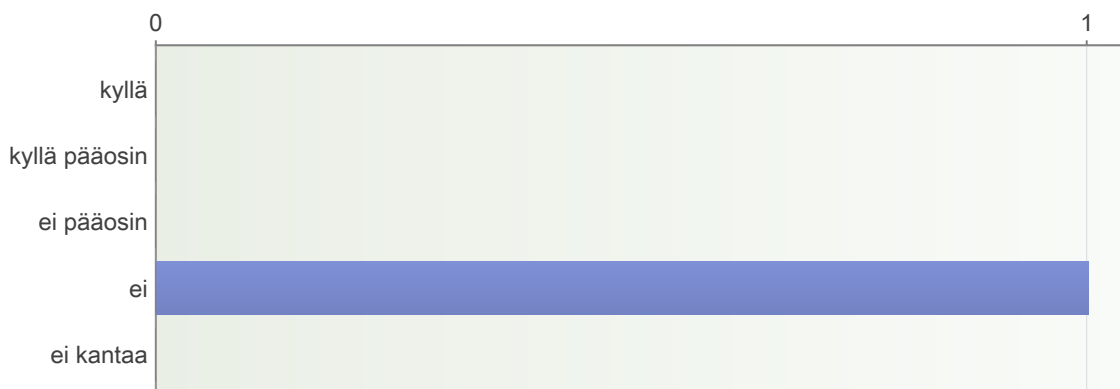
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen esittämät muutokset palvelukarttaan pakottavat palvelujen tuottajat uusiin toimintamalleihin. On eri asia tulevatko uudet toimintamallit tuottamaan potilaille terveyshyötyä ja asiakaslähtöistä ja hyväksi koettua palvelua vai pyritäänkö palvelumallit rakentamaan kilpailutilanteessa äärimmäinen taloudellisuus tai tuoton tavoittelu priorisoiden. Tällöin riskinä on palveluiden saatavuuden ja laadun heikkeneminen erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella. Esimerkiksi etäpalvelujen tuottamiseen ratkaisuna esitetyn digitalisaation esteenä harvaan asutuilla seuduilla on riittävien laajakaistaisten internetyhteyksien puuttuminen.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nykymuodossaan valinnanvapauslakiluonnos ei anna edellytyksiä palvelujen kustannusten kasvun hillintään. Vaikuttaa siltä, että lakiluonnoksen esittämä malli todennäköisesti johtaa jopa kustannusten aiempaa nopeampaan kasvuun.

Erityisesti asiakassetelimalli kannustaa yksityisiä palveluntuottajia perustamaan uusia palveluyksiköitä, joiden toiminta tulee olemaan osin päällekkäistä nykyisen julkisen toiminnan kanssa. Julkisen palvelujärjestelmän vastuulle kuuluvat toiminnot (esimerkiksi päivystysvalmiuden ylläpitäminen) ovat sellaisia, että järjestelmän toimintaa on vaikeaa tai mahdotonta karsia. Tuotantokapasiteetin kasvaminen lyhyellä aikavälillä ei siten todennäköisesti vastaa kysynnän kasvua ja kustannusten kokonaismäärä tulee kasvamaan. Ainoa mahdollisuus kustannusten hillintään tässä tilanteessa olisi keventää nykyistä julkista palvelutarjontaa merkittävästi (käytännössä yksityisen palvelutuotannon lisääntymisen verran) ja kohentaa palvelujen tuottavuutta ja näin pystyä hallitusti supistamaan niiden resurssien tarvetta. Tuottavuuden mittarina tulisi pitää tuotettua terveyshyötyä eikä esimerkiksi tuotettujen käyntien tai toimenpiteiden määrää. Lakiluonnosta on markkinoitu myös esimerkiksi nopean palveluihin pääsyn takaajana. On kuitenkin huomattava, että erityisesti perusterveydenhuollossa kiireettömän vastaanoton lyhyehkö odotusaika on jopa tärkeää, koska se osaltaan rajoittaa usein itsestään lievittyvien tautitilojen aiheuttamaa kysyntää palveluille. Palvelujen tarjonnan lisäämisen tulisi perustua siihen mikä lääketieteellisesti tarpeellisten palvelujen kysyntä on eikä siihen, että objektiivisesti arvioiden kiireettömien asioiden vuoksi tarjotaan asiakastyytyväisyyden nimissä kiireellisen tasoista hoitopäätystä.

Palvelujen rahoitusmallin yksi tärkeä tehtävä perusterveydenhuollon tasolla onkin kannustaa palvelun tuottajia panostamaan terveyshyödyn tuottamiseen esimerkiksi käyntimäärien sijasta.

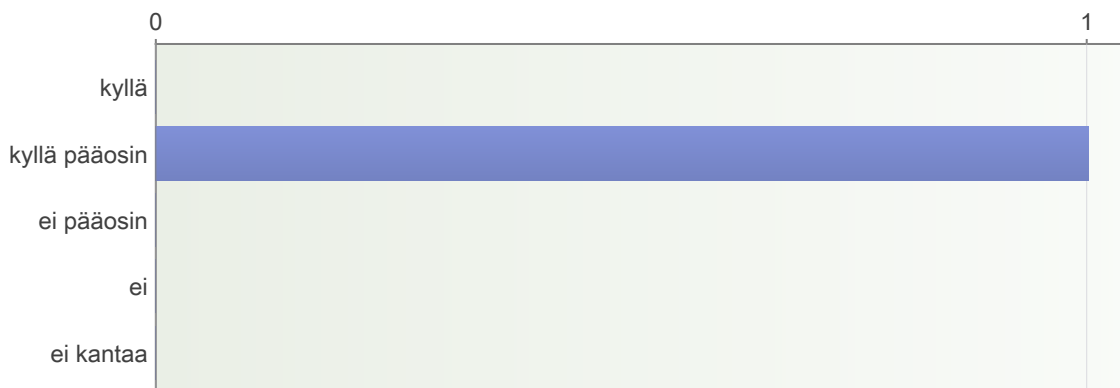
Edelleen missä tahansa tulevassa palvelumallissa perustasojen palvelujen toimintaa tulisi tukea merkittävästi nykyistä enemmän. Palvelujen laadun kannalta kilpailulla kannustaminen ei välttämättä ole oikea tapa tähän. Mikäli perustasolla voidaan jatkossa tuottaa aitoa terveyshyötyä vain kohtuullisella lisäresursoinnin tarpeella, voitaisiin realistisesti odottaa kustannusten nykytilaa hitaampaa kasvua tulevina vuosina. Lisäksi tämä edellyttää entistä kriittisempää erikoissairaanhoidon palveluvalikoiman tarkastelua uusien kalliiden hoitojen osalta ja mm. jo nykyään tehtävien toimenpiteiden ja hoitojen vaikuttavuuden aiempaa tarkempaa selvittämistä. Tuleva ja jo meneillään oleva kilpailu henkilöstöstä voi tulevaisuuden kilpailutilanteessa lisätä paineita erityisesti julkisen puolen palkkojen nousuun pätevän työvoiman saamiseksi.

Yksityisten yritysten markkinointibudjetti on jopa prosentin liikevaihdosta. Tulevaisuudessa myös julkisen puolen yksiköiden markkinointibudjetit tulevat kasvamaan aiheuttaen uusia kustannuksia ja kustannuspaineita. Terveyspalveluiden markkinointia tulee jatkossakin valvoa epäeettisen mainonnan ja turhan medikalisaatioilmiön välttämiseksi. Lisäksi on huomioitava, että asiakkaita olisi lakiesityksen kuvaamassa mallissa jatkuvasti informoitava käyttämään valintojensa perusteena tuotettua laatutietoa eikä markkinoinnilla luotuja mielikuvia.

Tärkeää tulevissa toimintamalleissa on myös se että myös yksityisellä puolella on palvelutuotannossaan kokonaisvastuu (kokonaiskustannusvastuu) mahdollisista hoitojen ja toimenpiteiden jälkiselvittelyistä ja komplikaatioista.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen tuottaminen yhdenvertaisesti on maakunnan liikelaitoksen vastuulla, ellei palveluja muutoin järjesty yhdenvertaisesti kaikilla alueilla. Yhdenvertaisuustavoitteen toteutuminen eri alueilla on kuitenkin vahvasti riippuvaista alueiden olosuhteista ja valituista tuotantomenetelmistä ja -tavoista.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

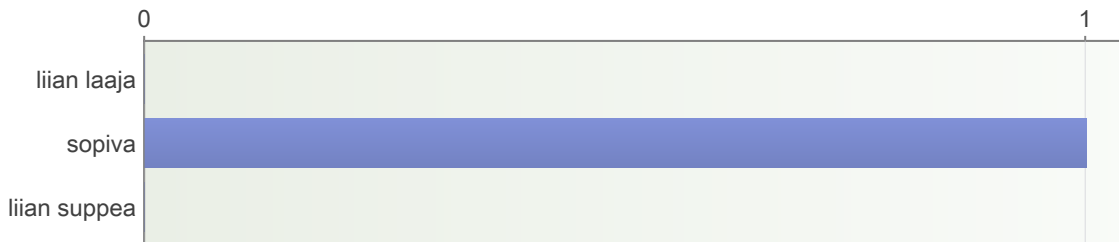
- Palveluvalikoima on liian suppea. Sosiaalihuollon osalta sote-keskuksessa olisi tarjolla vain neuvontaa ja ohjausta. Tämä rikkoo myös palvelujen integraatiotavoitetta, kun sosiaalityön ohjaus tapahtuu irrallaan liikelaitoksen toiminnasta ja varsinainen sosiaalihuolto irrallaan terveydenhuollosta. Kun asiaa arvioidaan paljon palveluita tai monia palveluita tarvitsevien kannalta, valikko on liian suppea eikä se ole enää tarkoituksenmukainen, koska hoito pirstoutuu eri tahoille.

Erikoissairaanhoidon palvelujen tuottaminen lähipalveluina suoran valinnan palvelujen yhteydessä on jo nykyisessä palvelumallissa toimivaksi todettu ratkaisu. On kuitenkin tarpeetonta määritellä palveluja lakisääteisesti, vaan asia voitaisiin jättää maakunnan harkittavaksi. Lakiesityksessä on esitetty tiettyjä erikoisalojen jalkauttamista sote-keskuksiin, mutta näiden erikoisalojen valinta kuulostaa sattumanvaraiselta. Ehkä tyypillisin perusterveydenhuollon tasolla tarvittu konsultaatioala psykiatria, on jäänyt lakiehdotuksessa jostain syystä huomiotta. Silmätautien erikoisvastaanottojen tuominen perusterveydenhuollon tasolle todennäköisesti lisää kysyntää ja väistämättä kustannuksia, koska tällä hetkellä suuri osa silmätautien palveluista tapahtuu yksityisinä palveluina. Todennäköisesti merkittävä osa tästä kysynnästä on sairaudenhoidon tarpeella vain heikosti perusteltavissa. Julkisessa toiminnassa esimerkiksi silmänpainetaudin seurantaan on kehitetty vähän resursseja käyttäviä malleja toteuttamalla seuranta hoitajavastaanoilla silmälääkärikäyntien sijaan, ja mikäli näissä siirrytään taas sote-keskuksissa tapahtuvaan silmälääkärivastaanottoon tulevat kustannukset kasvamaan merkittävästi tuottamatta merkittävää terveyshyötyä.

Lisäksi on huomioitava erikoisalojen osaajien saatavuus eri alueilla.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

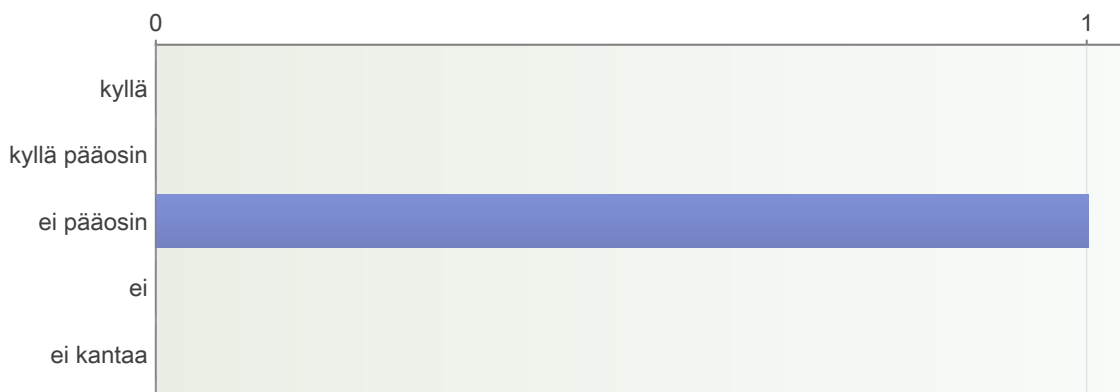
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluvalikoima on sinällään sopiva, mutta toiminnan rajoitusten tulisi olla selkeämmin kuvattu. Erityisesti proteettiset toimenpiteet tulisi määritellä tarkasti, koska niiden tuomisessa laajasti julkisen terveydenhuollon piiriin on nähtävissä hyvin merkittävää kustannusten kasvua

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Erikoisalojen palvelujen määrittely laissa ei ole tarpeen ja asia tulisi jättää maakunnan harkittavaksi alueelliset ja muut tekijät huomioiden. Vrt. ystävällisesti kohta 9b.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

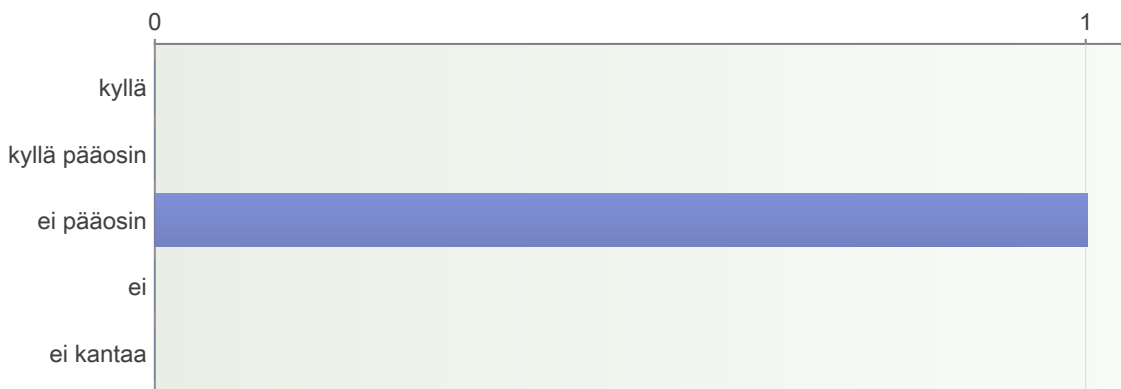
28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Kohdan 9c mukaisin huomioon; Palveluvalikoima on sinällään sopiva, mutta toiminnan rajoitusten tulisi olla selkeämmin kuvattu. Erityisesti proteettiset toimenpiteet tulisi määritellä tarkasti, koska niiden tuomisessa laajasti julkisen terveydenhuollon piiriin on nähtävissä hyvin merkittävää kustannusten kasvua

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskuksessa tarjottava sosiaalihuollon palvelu olisi vain neuvontaa. Integraatitavoitteen ja sosiaalipalvelujen kokonaisuuden kannalta sosiaalihuollon palveluja tulisi olla saatavissa laajemmin sote-keskuksessa. Liikkuva tai sote-keskuksessa toimiva maakunnan liikelaitoksen työntekijä on vain osittainen ratkaisu integraatio-ongelmaan (tavoitettavuus, alueen ja asiakkaiden, yhteistyötahojen tuntemus jne.).

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus yli maakuntarajojen saattaa aiheuttaa ongelmallisia tilanteita esimerkiksi asiakastiedon siirtymiseen tai paljon palveluja käyttävien henkilöiden tunnistamiseen liittyen. Asiakas voisi niin halutessaan valita palveluja useista eri maakunnista, mikä voisi olla asiakkaan tahtotila esimerkiksi tilanteessa, jossa asiakas ei itse koe tarvitsevansa palveluja (esim. lastensuojelun tarpeen selvitystä tarvitseva teini-ikäinen).

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on riittävä valinnan mahdollisuus, mutta se ei kaikin osin ole tarkoituksenmukaista. Valintaoikeutta voi olla tarpeen rajata jossain tilanteissa, esimerkiksi silloin, kun lastensuojelun tai päihde- ja mielenterveyspalvelujen saaminen viivästyy asiakkaan itsensä tai hänen läheistensä tekemien valintojen seurauksena.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

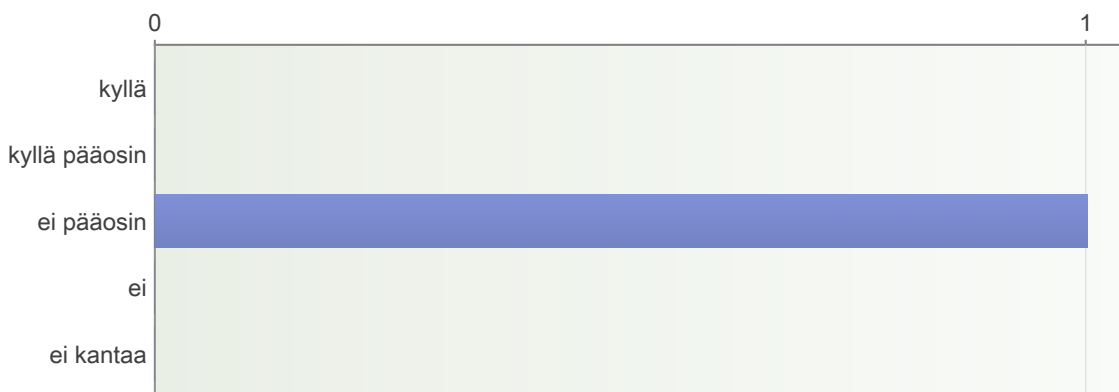
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin osalta erityisen ongelmallisia ovat kirurgiset toimenpiteet ja kiireetön leikkaustoiminta. Julkisten – erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella sijaitsevien - toimijoiden työvoiman saatavuus ja siten niiden kyky vastata niille määrätystä velvollisuuksista, erityisesti päivystyksistä voi merkittävästi vaarantua. Yksityinen toimija voi kilpailla työsuhteen osalta mm. päivystysvelvollisuuden puuttumisella ja on näin merkittävässä etulyöntiasemassa julkiseen toimijaan nähden. Työvoimakustannuksia kasvattamalla asiaan on toki mahdollista jollakin tavoin puuttua, mutta tämä on säästötavoitteen vastaista. Kirurginen toiminta vaatii merkittävää investointia kalustoon, tiloihin ja henkilöstöön, ja mikäli alueille luodaan kaksi päällekkäistä erikoissairaanhoidon tasoista järjestelmää, toimivat molemmat joko osakapasiteetilla tai luodaan keinotekoisia kysyntää kapasiteetin täyttämiseksi. Ainakin järjestelmän alkuvaiheessa tästä todennäköisesti tulisi koitumaan merkittäviä lisäkustannuksia ja toisaalta markkinoiden vähitellen korjatessa tilanteen jäävät investoinnit todennäköisesti kattamatta.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

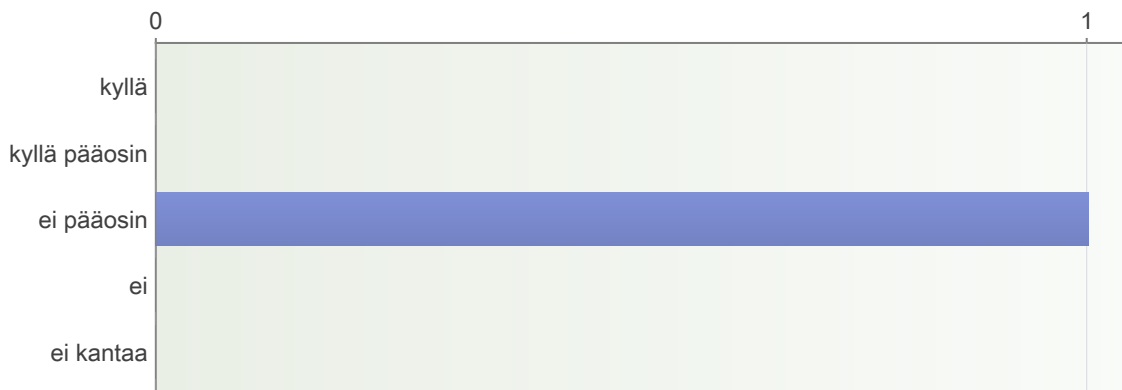
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli maakunnalle säädetään velvollisuus tarjota aina asiakasseteliä, 24§ 2 ja 3 mom. joudutaan käsittelemään tapauskohtaisesti ja todennäköisesti seurauksena tulee olemaan asian riitauttamista. Asiakassetelin mahdollinen käyttöön otto tulisivikin laissa jättää maakunnan harkinnan varaan.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

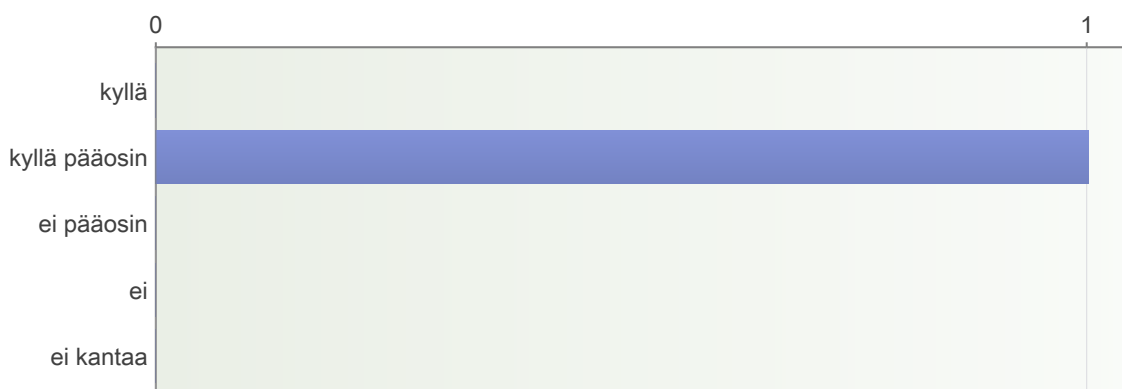
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edellisen kohdan mukaisin huomioon; Mikäli maakunnalle säädetään velvollisuus tarjota aina asiakasseteliä, 24§ 2 ja 3 mom. joudutaan käsittelemään tapauskohtaisesti ja todennäköisesti seurauksena tulee olemaan asian riitauttamista. Asiakassetelin mahdollinen käyttöön otto tulisikin laissa jättää maakunnan harkinnan varaan.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

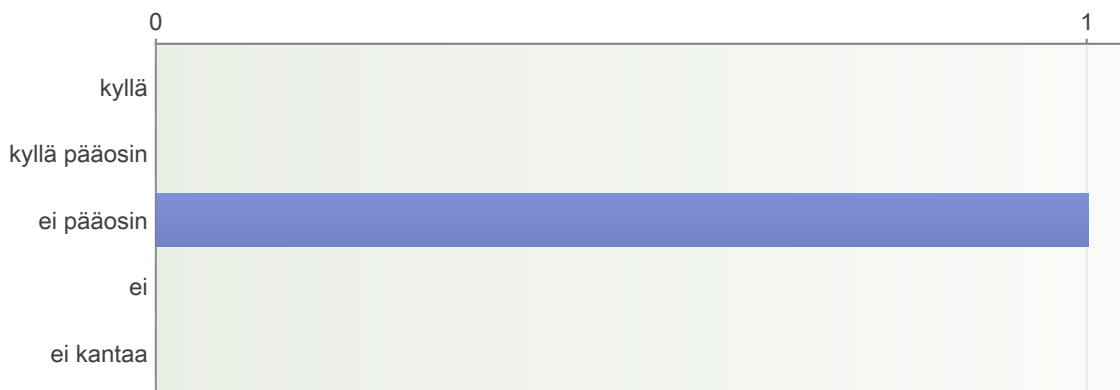
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelipalveluntuottajalla sekä henkilökohtaisen budjetin palveluntuottajilla on mahdollisuus valita asiakkaansa kieltäytymällä sitoutumasta asiakkaaksi pyrkivän henkilön hoidosta. Tämä voi johtaa haasteellisimpien asiakkaiden jäämisen maakunnan oman tuotannon asiakkaaksi, mistä aiheutuu maakunnalle ongelmia ainakin hinnoittelun suhteen.
Valinnanvapausmalli on vaikeaselkoinen ja voi tuottaa asiakkaille vaikeuksia valita omaan tilanteeseen sopivia palveluja, koska tämä edellyttää asiakkaan kykyä arvioida omaa tilannettaan, palveluntarvetta, verrata sitä tarjolla oleviin palveluvaihtoehtoihin ja hakeutua palveluihin. Uuden mallin oppiminen aiheuttaa myös runsaasti henkilöstön koulutustarpeita.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla olisi lakisääteinen velvollisuus tarjota asiakasseteli laissa säädettyissä palveluissa. Mikäli asiakas kieltäytyy asiakassetelistä, maakunnalla on viimekätinen vastuu tuottaa vastaavat palvelut. Mikäli maakunnalla olisi mahdollisuus valita, missä palveluissa se ottaisi käyttöön asiakassetelin, se voisi ottaa huomioon palvelujärjestelmän päällekkäisyyteen ja työvoiman saatavuuteen liittyviä kysymyksiä.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

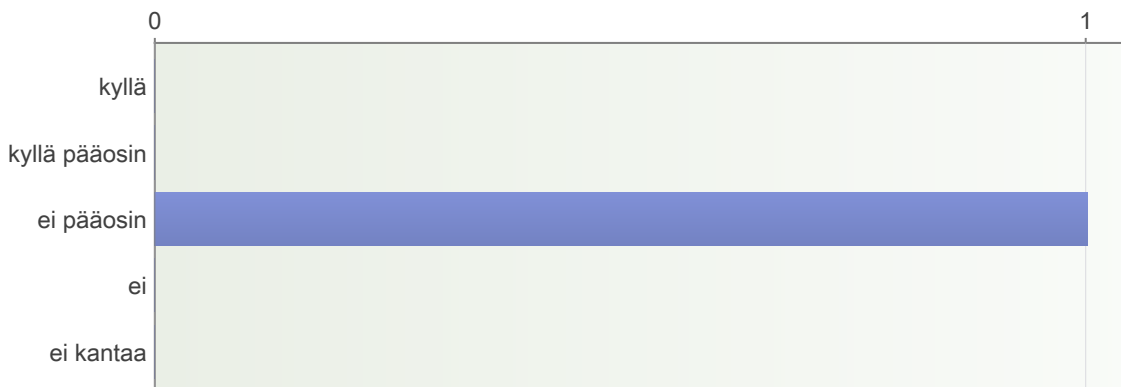
46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaista budjettia koskevat säännökset ovat epäselviä. Henkilökohtainen budjetti rajautuu koskemaan ainoastaan sosiaali- ja terveyspalveluja ja se sidottaisiin liikelaitoksessa laadittavaan asiakassuunnitelmaan. Asiakkaan tosiasiallinen mahdollisuus aidosti vaikuttaa omiin palveluihinsa jää kapeaksi.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

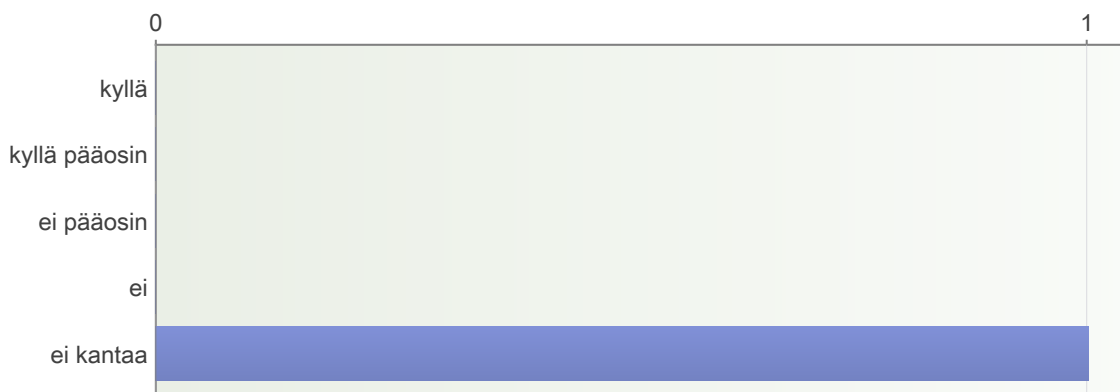
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassuunnitelman toteuttaminen esitetyllä tavalla saattaa luoda hallinnollisesti raskaan ja vastuunjaoltaan epäselvän prosessin, joka johtaisi todennäköisesti päällekkäiseen työhön ja suunnitelmien heikkoon laatuun. Lisäksi tulee huomioida yksityisyyden suojaan liittyvät asiat esim. kenellä olisi ja millaiset käyttöoikeudet suunnitelmaan missäkin tilanteessa. Kaikki palvelujen tuottajat olisivat velvollisia noudattamaan asiakassuunnitelmaa, mikä nostaa esiin kysymyksen suunnitelman sitovuudesta ja suhteesta sosiaalihuollon hallintopäätöksiin ja terveydenhuollon hoitopäätöksiin. Suhde on epäselvä myös toimijoiden välisiin sopimuksiin. Asiakassuunnitelmien laatimisen edellyttämiä tietojärjestelmien toiminnallisuuksia ei ole vielä olemassa.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

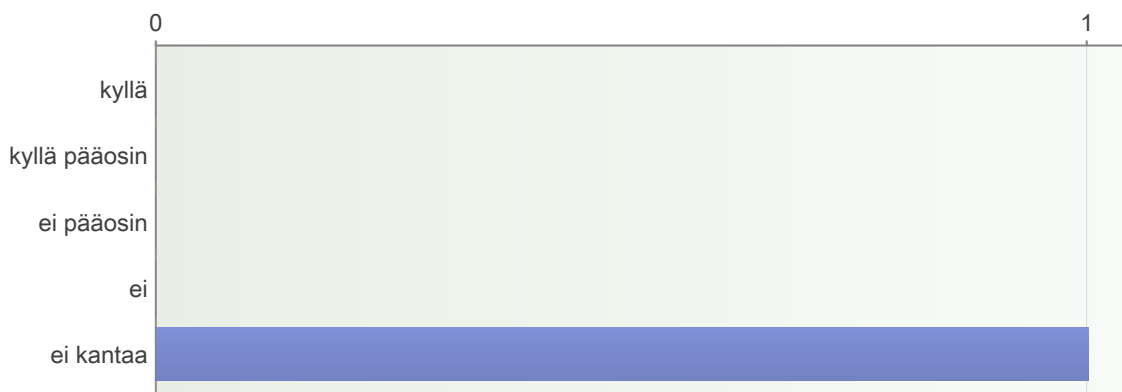

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

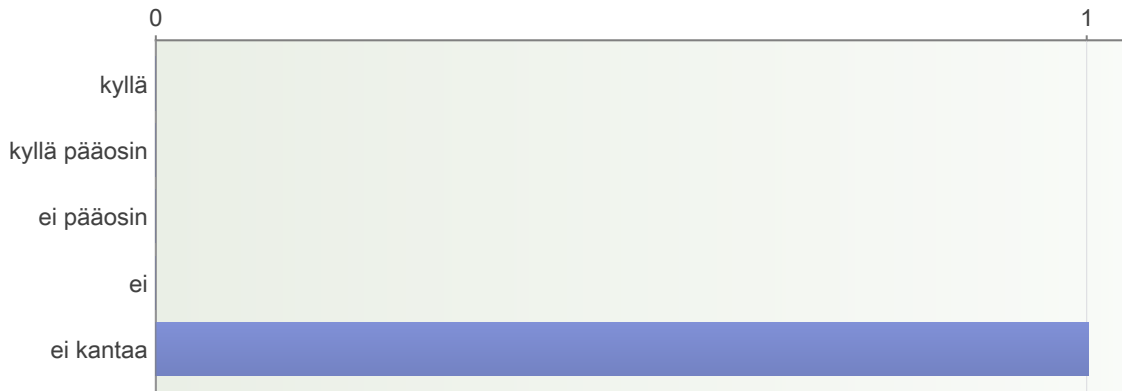

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

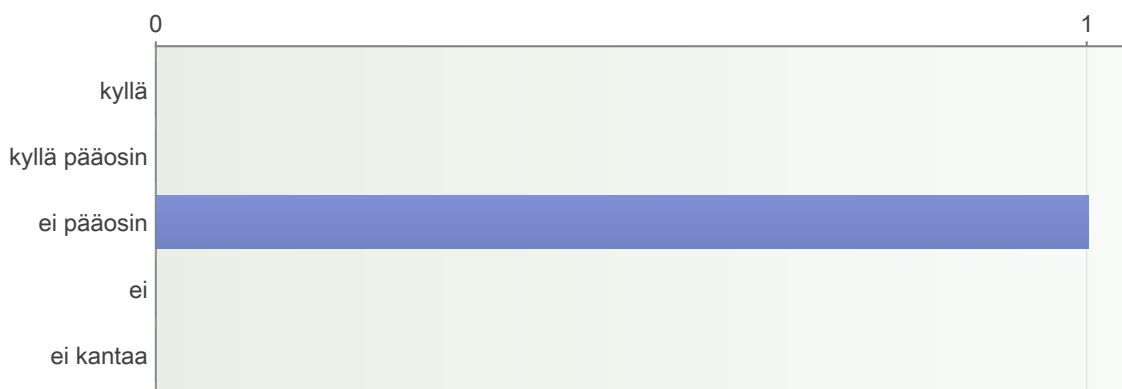
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

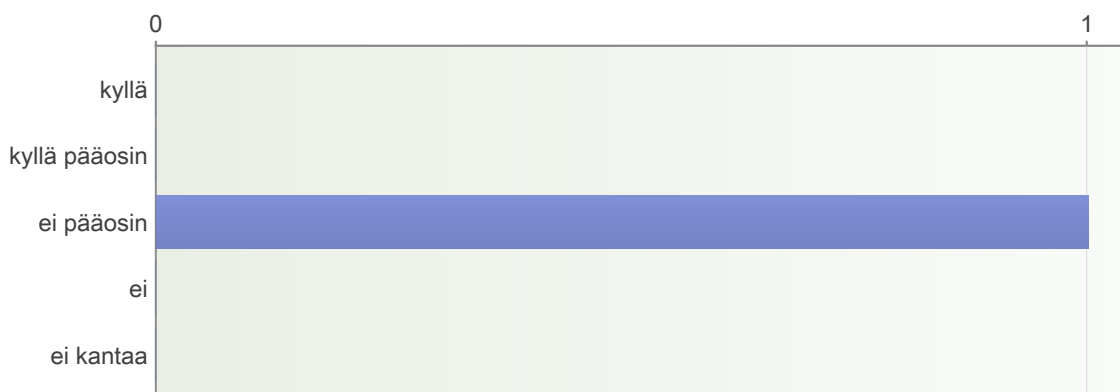
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kannan ottaminen korvausjärjestelmään on lakiesityksen pohjalta vaikeaa. Maakunnan ratkaisut korvausjärjestelmän osalta ja mahdollinen myöhempi valtion taholta tuleva sääntely korvausten suhteen voivat muodostaa hyvin monenlaisia korvausjärjestelmiä. Sekä kiinteän että suoriteperusteisen korvausmallin osalta on tiedossa molempiin liittyvät heikkoudet ja mahdolliset hyvät puolet. Todennäköisesti optimaalisin korvausjärjestelmä sisältää osia molemmista malleista.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

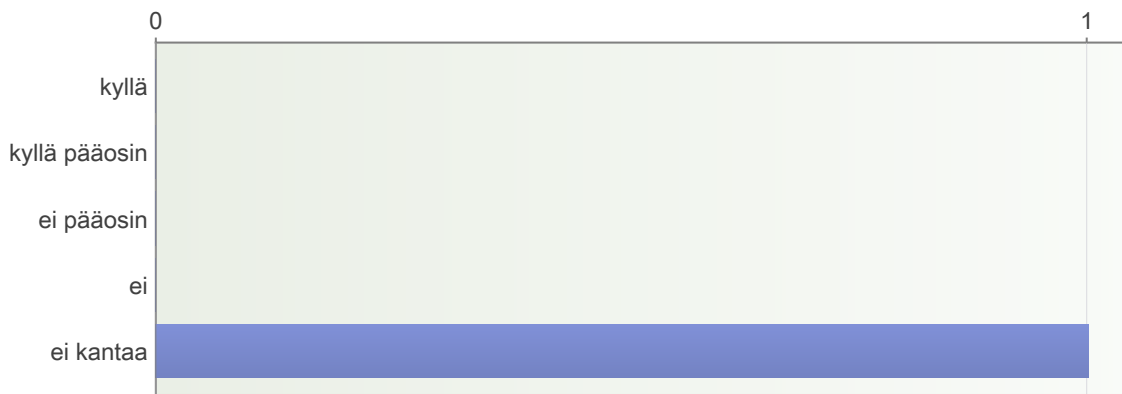
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kannan ottaminen korvausjärjestelmään on lakiesityksen pohjalta vaikeaa. Maakunnan ratkaisut korvausjärjestelmän osalta ja mahdollinen myöhempi valtion taholta tuleva sääntely korvausten suhteen voivat muodostaa hyvin monenlaisia korvausjärjestelmiä. Sekä kiinteän että suoriteperusteisen korvausmallin osalta on tiedossa molempiin liittyvät heikkoudet ja mahdolliset hyvät puolet. Todennäköisesti optimaalisin korvausjärjestelmä sisältää osia molemmista malleista.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

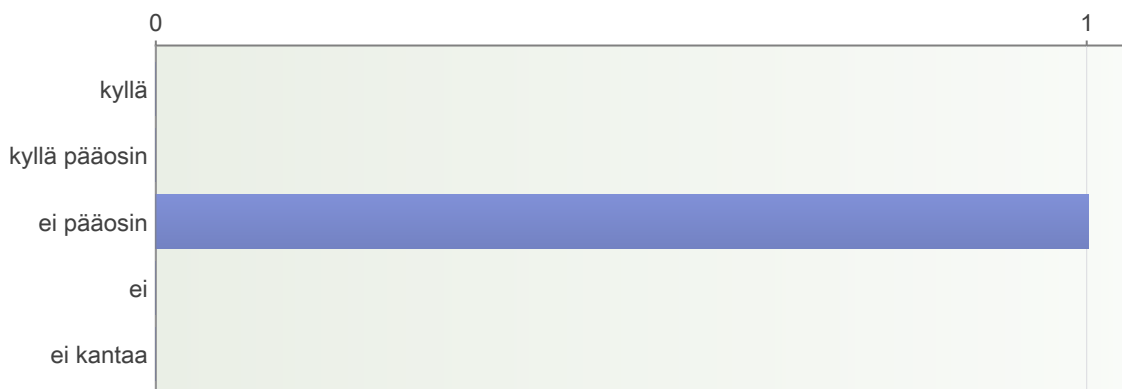

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

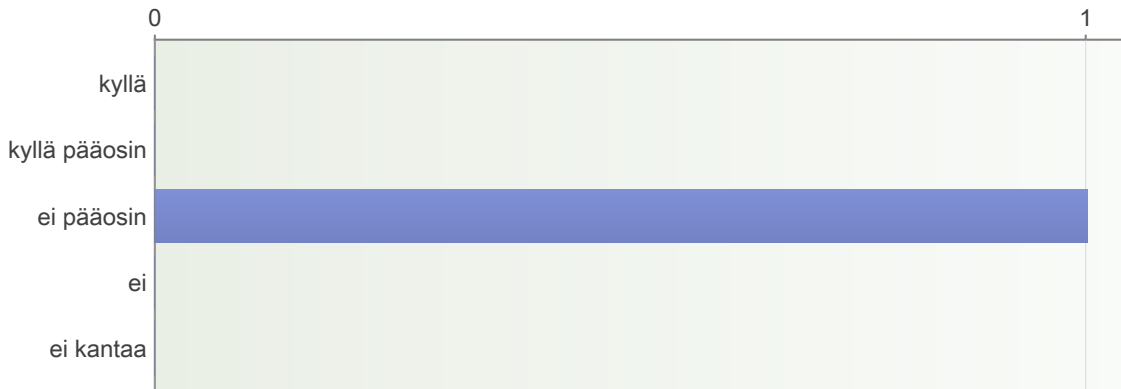
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Aikataulu on liian tiukka.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

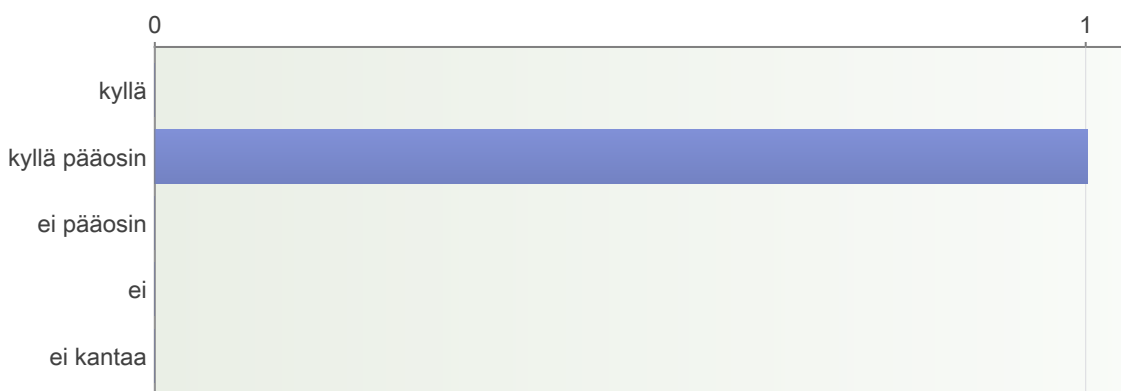
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Aikataulu on liian tiukka.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

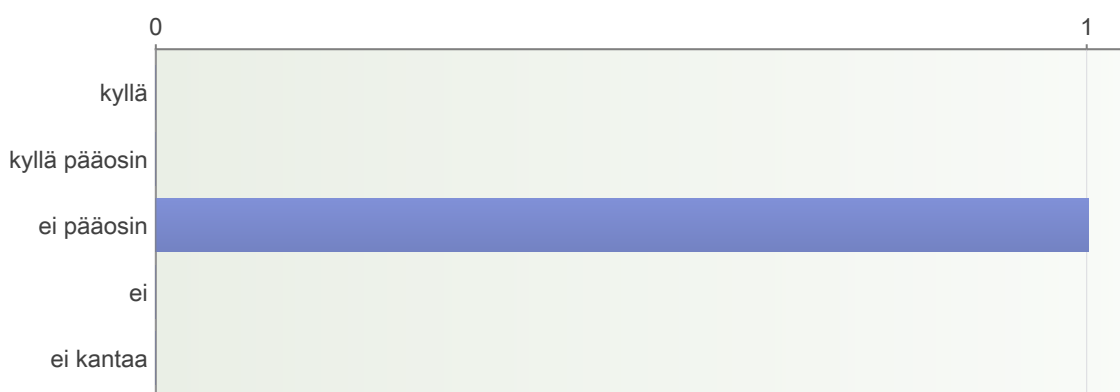

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

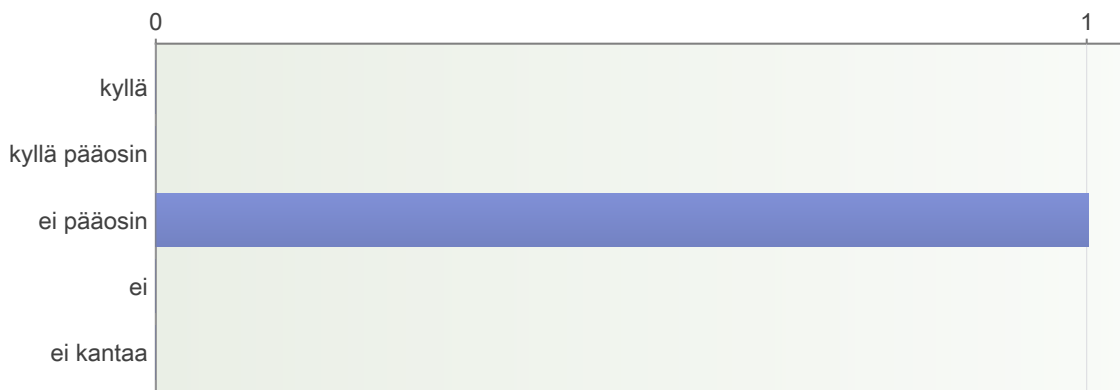
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Isot yritykset vaikuttavat valtaavan markkinaosuuksia kiihtyvästi jo tässä vaiheessa.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusten arviointi on vaikeaa koska mitään edeltävää kokeilumallia tai kokemusta tällaisesta uudistuksesta ei ole. Kiireellinen valmistelu ja siirtymisaikataulu tekee myös vaikeaksi tehdä kokeiluja tai luotettavaa vaikutusten arviointia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Pohjois-Pohjanmaan osalta valmistelua on siis jo tehty. Suunnitelman mukaisesti Tyrnävän alueelle olisi jäämässä hieman suppeamman palveluvalikoiman sote-yksikkö ja laajempien palveluiden yksikkö muodostettaisiin naapurikuntaan. Kuntalaisten kannalta olisi toivottavaa, että nykyisen kaltainen palveluvalikoima voitaisiin säilyttää kunnan alueella. Valinnanvapauden osalta kuntalaisten palvelujen käyttäjinä on kaksi merkittävää ryhmää: kaupungissa työskentelevät tai siellä paljon asioivat joita valinnanvapaus saattaa houkuttaa valitsemaan palvelut kaupungista ja toisaalta palveluja tyypillisesti enemmän tarvitsevat pääasiassa kunnan alueelta palvelunsa myös jatkossa tarvitsevat ja todennäköisesti valitsevat. On siis mahdollista ja jopa todennäköistä, että paikallinen keskus profiloituu palveluja enemmän tarvitsevien palveluyksiköksi jolla voi olla vaikutusta esimerkiksi työvoiman saatavuuteen tai pysyvyyteen.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.